

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th June, 2025

QURILISH KOMPANIYASIDA MENEJMENT SAMARADORLIGIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNI BAHOLASH

Karakulov Farxod Zaypudinovich

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi
Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi (Ds) mustaqil izlanuvchisi.
f.z.karakulov@mail.ru

Abduraxmanova Malika Abdujaparovna

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi
Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi (PhD) mustaqil tadqiqodchisi.
malika_7175@mail.ru

Madaliev Saodatxon Kadirjanovna

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi
Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi magistratura tinglovchisi.
saodatequip@yahoo.com

Annotasiya:

Mazkur ilmiy ishda qurilish kompaniyasining menejment samaradorligiga ta'sir qiluvchi asosiy ichki va tashqi omillar tizimli tahlil qilinadi. Jumladan, inson resurslarini boshqarish, loyiha boshqaruvi, moliyaviy nazorat, axborot texnologiyalaridan foydalanish darajasi, hamda tashqi muhit – qonunchilik, raqobat, iqtisodiy vaziyat kabi omillar alohida ko'rib chiqiladi. Tadqiqot davomida menejment faoliyatining samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi ko'rsatkichlar tizimi ishlab chiqiladi va amaliy misollar orqali baholash mexanizmlari taklif qilinadi. Shuningdek, zamonaviy boshqaruv yondashuvlari (BIM texnologiyalari, GANT jadvali, KPI indikatorlari va boshqalar) yordamida boshqaruvni optimallashtirish yo'llari ochib beriladi

Kalit so'zlar: qurilish menejmenti, loyihalashtirish, resurslarni boshqarish, vaqtni rejalashtirish, nazorat, loyiha byudjeti, sifat menejmenti, xavfsizlik.

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th June, 2025

KIRISH

Menejment samaradorligi deganda tashkilot tomonidan erishilgan natijalar va bu natijalarga erishish uchun sarflangan resurslar o'rtasidagi optimal nisbat tushuniladi. Samarali boshqaruv tashkilotga o'z maqsadlariga kam resurslar sarflab, yuqori natijalar bilan erishish imkonini beradi. Bu tushuncha zamonaviy boshqaruv nazariyasining markaziy tushunchalaridan biri hisoblanadi va har qanday kompaniya, shu jumladan "TREST" AJ uchun muhim ahamiyatga ega.

Menejment samaradorligini baholash uchun bir qator mezonlar mavjud bo'lib, ularni uch asosiy guruhga bo'lish mumkin:

Foydalilik, rentabellik, investitsiyalar rentabelligi (ROI), aktivlar rentabelligi (ROA), xususiy kapital rentabelligi (ROE), bozor ulushi va moliyaviy barqarorlikni o'z ichiga oladi. Bu ko'rsatkichlar boshqaruv qarorlarining moliyaviy oqibatlarini baholash imkonini beradi.

Boshqaruv tizimining samaradorligi, qarorlar qabul qilish tezligi, tashkiliy tuzilmaning moslashuvchanligi, boshqaruv apparati xarajatlari va boshqaruv tizimining maqsadlarga muvofiqligi bilan bog'liq ko'rsatkichlar.

Xodimlar qoniqishi, kadrlar qo'nimsizligi, mehnat unumdorligi, xodimlar kompetentsiyalari, jamoa ruhi va korporativ madaniyatning rivojlanishi kabi ko'rsatkichlarni o'z ichiga oladi.

Boshqaruv samaradorligini baholashning eng muhim mezonlari qatoriga quyidagilarni kiritish mumkin: foyda (mutlaq va nisbiy ko'rsatkichlarda), ish unumdorligi (bir xodimga yoki ish vaqtiga nisbatan), resurslardan foydalanish ko'rsatkichlari (material, energiya, mehnat va moliyaviy), innovatsion loyihalarni amalga oshirish samaradorligi hamda o'zgarishlarga moslashuvchanlik qobiliyati.

Zamonaviy sharoitlarda menejment samaradorligini baholash murakkab va ko'p qirrali jarayon bo'lib, moliyaviy va nomoliyaviy ko'rsatkichlarni kompleks tahlil qilishni talab etadi. "TREST" AJ kabi kompaniyalar uchun muvozanatlashtirilgan ko'rsatkichlar tizimi (Balanced Scorecard) boshqaruv samaradorligini kompleks baholashning samarali vositasi bo'lishi mumkin.

"TREST" AJ boshqaruv samaradorligiga ta'sir ko'rsatuvchi ichki omillar tashkilot ichida shakllangan va boshqariladigan omillardir. Ular quyidagilarni o'z ichiga oladi:

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th June, 2025

- Boshqaruv strukturasi va uning moslashuvchanligi
- Xodimlarning malaka darajasi va kasbiy tayyorgarligi
- Ichki axborot almashinuvi tizimining samaradorligi
- Korporativ madaniyat va qadriyatlar tizimi
- Moddiy-texnik ta'minot darajasi
- Moliyaviy resurslar va ulardan foydalanish samaradorligi
- Qarorlar qabul qilish jarayonlarining tezligi va sifati

Tashqi omillar tashkilot tomonidan to'g'ridan-to'g'ri boshqarilmaydi, ammo ular kompaniya faoliyati va boshqaruv samaradorligiga jiddiy ta'sir ko'rsatadi:

- Raqobat muhiti va bozordagi o'zgarishlar
- Iqtisodiy va huquqiy sharoitlar (soliq siyosati, foiz stavkalari)
- Davlat siyosati va tartibga solish
- Mijozlar ehtiyojlari va talablarining o'zgarishi
- Yetkazib beruvchilar bilan munosabatlar
- Demografik o'zgarishlar
- Xalqaro bozorlar va savdo siyosati

Atrof-muhitning o'zgaruvchanligi "TREST" AJ boshqaruv samaradorligiga kuchli ta'sir ko'rsatadi. Biznes muhitidagi o'zgarishlar jadallashgan sharoitlarda, tashkilot o'z boshqaruv tizimini tezkor qayta tashkil etish va yangi sharoitlarga moslash qobiliyatiga ega bo'lishi kerak. Ushbu qobiliyat samarali menejmentning muhim omili hisoblanadi.

Texnologik taraqqiyot ham boshqaruv samaradorligining muhim determinanti hisoblanadi. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish nafaqat operatsion jarayonlarni avtomatlashtirish, balki strategik qarorlar qabul qilish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni to'plash, tahlil qilish va ulardan foydalanishni yaxshilash imkonini beradi.

"TREST" AJ boshqaruv samaradorligini oshirish uchun tashqi omillarni muntazam monitoring qilish, ularning ta'sirini prognozlash va ichki omillarni strategik boshqarish zarur. Faqat ichki va tashqi muhitning o'zaro ta'sirini hisobga olgan holda, tashkilot yuqori boshqaruv samaradorligiga erishishi mumkin.

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th June, 2025

ASOSIY TADQIQOT

Zamonaviy sharoitlarda "TREST" AJ uchun raqamli transformatsiyaga e'tibor qaratish, barqaror rivojlanish tamoyillarini joriy etish va mijozga yo'naltirilgan yondashuvni kuchaytirish ichki va tashqi omillarning optimal kombinatsiyasini ta'minlash uchun muhimdir.

Iqtisodiy ko'rsatkichlar tizimida investitsion samaradorlik ko'rsatkichlari alohida o'rin tutadi. Bunday ko'rsatkichlarga quyidagilar kiradi: investitsiyalar rentabelligi (ROI), investitsiyalarning o'zini qoplash muddati, sof diskontlangan daromad (NPV), ichki rentabellik me'yori (IRR) va investitsion loyihalarning rentabellik indeksi (PI).

"TREST" AJ uchun moliyaviy barqarorlik va to'lovga qobillik ko'rsatkichlari ham muhimdir. Bu guruhga joriy likvidlik koeffitsiyenti, mutlaq likvidlik koeffitsiyenti, moliyaviy mustaqillik koeffitsiyenti va moliyaviy leveraj koeffitsiyenti kabi indikatorlar kiradi.

1 – jadval Samaradorlikning iqtisodiy ko'rsatkichlari tizimi

Ko'rsatkich	Tavsif	Me'yoriy qiymat	"TREST" AJ uchun maqsadli qiymat
Sotish rentabelligi	Sof foydaning sotishdan tushgan daromadga nisbati	$\geq 10\%$	$\geq 15\%$
Aktivlar rentabelligi (ROA)	Sof foydaning jami aktivlarga nisbati	$\geq 5\%$	$\geq 8\%$
Xususiy kapital rentabelligi (ROE)	Sof foydaning xususiy kapitalga nisbati	$\geq 15\%$	$\geq 20\%$
EBITDA marjasi	EBITDA ning sotishdan tushgan daromadga nisbati	$\geq 15\%$	$\geq 20\%$

Samaradorlikning iqtisodiy ko'rsatkichlari tizimi muntazam ravishda monitoring qilinishi va tahlil etilishi kerak. Bunday tahlil natijalari asosida "TREST" AJ rahbariyati korxona boshqaruv tizimidagi zaif tomonlarni aniqlashi va ularni bartaraf etish choralari ko'rishi mumkin. Iqtisodiy ko'rsatkichlarni yaxshilash uchun biznes-jarayonlarni optimallashtirish, resurslardan foydalanishni

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th June, 2025

ratsionallashtirish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish bo'yicha aniq chora-tadbirlar ishlab chiqilishi zarur.

Tashkiliy tuzilma "TREST" AJ boshqaruv samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatuvchi eng muhim omillardan biri hisoblanadi. Samarali tashkiliy tuzilma tashkilot maqsadlariga erishish uchun optimal resurslar taqsimotini, aniq vakolatlar va javobgarlik tizimini ta'minlaydi.

"TREST" AJda yakkaboshchilik tamoyili boshqaruv organlari orasida aniq ierarxiyani o'rnatishga imkon beradi. Har bir xodim o'z bevosita rahbariga bo'ysunadi va undan ko'rsatmalar oladi. Bu qarama-qarshi ko'rsatmalar olish ehtimolini kamaytiradi va javobgarlik tizimini aniqlashtiradi.

Ixtisoslashuv tamoyili esa xodimlarning muayyan vazifalarga maxsuslashuvini ta'minlaydi, bu esa ish unumdorligini oshiradi va xatolar ehtimolini kamaytiradi. Biroq, haddan tashqari ixtisoslashuv kommunikatsiya muammolariga va innovatsion fikrlashning pasayishiga olib kelishi mumkin.

Rasmiy aloqalar tashkilot tuzilmasida belgilangan axborot almashinuvi yo'llarini o'z ichiga oladi. "TREST" AJda rasmiy aloqalar tizimi yaxshi tashkil etilgan bo'lishi qarorlar qabul qilish jarayonining samaradorligini ta'minlaydi.

Norasmiy aloqalar esa rasmiy tuzilma doirasidan tashqarida shakllanadigan axborot almashinuvidir. Bunday aloqalar jarayonlarni tezlashtirishi mumkin, ammo ayrim hollarda rasmiy qarorlar qabul qilish jarayonlarini chetlab o'tishga olib keladi. "TREST" AJ rahbariyati ikkala aloqa turidan ham maqsadli foydalanishga intilishi kerak.

Javobgarlik va vakolatlar taqsimoti "TREST" AJ boshqaruv samaradorligini belgilovchi muhim omildir. Aniq taqsimlangan vakolatlar va javobgarlik har bir bo'g'in va xodim o'z vazifalarini to'liq anglashiga va ularni samarali bajarishiga yordam beradi.

Markazlashgan boshqaruv tizimi qarorlar qabul qilish jarayonining yagonaligini ta'minlaydi, lekin bu jarayonni sekinlashtirishi mumkin. Markazlashtirilmagan boshqaruv esa moslashuvchanlikni oshiradi, ammo strategik yo'nalishdan chetga chiqish xavfini yaratadi. "TREST" AJ uchun optimal model - muvozanatlashtirilgan taqsimot bo'lishi maqsadga muvofiq.

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th June, 2025

Tashkiliy tuzilma shaklini tanlash ham muhim ahamiyatga ega. "TREST" AJ o'z faoliyati spetsifikasiga qarab quyidagi asosiy tuzilma turlaridan birini yoki ularning kombinatsiyasini tanlashi mumkin:

- Chiziqli tuzilma - aniq bo'ysunish ierarxiyasi va vakolatlarning vertikal taqsimoti bilan tavsiflanadi. Bunday tuzilma boshqarilishi oson, ammo moslashuvchanligi past.
 - Funktsional tuzilma - xodimlar funktsional bo'linmalar bo'yicha guruhlariga ajratiladi. Bu ixtisoslashuvni kuchaytiradi, lekin boshqaruv muammolarini keltirib chiqarishi mumkin.
 - Divizional tuzilma - korxona alohida biznes-birliklar yoki mahsulot yo'nalishlari bo'yicha bo'linadi. Bu tuzilma moslashuvchanlikni oshiradi, ammo resurslarning takrorlanishiga olib kelishi mumkin.
 - Matritsali tuzilma - funktsional va loyiha tuzilmalarining kombinatsiyasi. Bu innovatsion jarayonlar uchun samarali, lekin konfliktlar ehtimolini oshiradi.
- "TREST" AJ uchun optimal tashkiliy tuzilma tanlash kompaniya faoliyatining xususiyatlari, uning o'lchami, bozordagi vaziyat va strategik maqsadlarga bog'liq. Eng muhimi, tuzilma vaqti-vaqti bilan qayta ko'rib chiqilishi va o'zgaruvchan sharoitlarga moslashtirilishi kerak.

Zamonaviy tendentsiyalarga muvofiq, "TREST" AJ uchun gorizontal aloqalarni kuchaytiradigan, ijodiy fikrlashni rag'batlantiradigan va moslashuvchanlikni oshiradigan tashkiliy tuzilmalar afzalroq. Ayniqsa, innovatsion loyihalarni amalga oshirishda loyiha boshqaruvi tamoyillariga asoslangan vaqtinchalik tuzilmalardan foydalanish samaradorlikni sezilarli darajada oshirishi mumkin.

Insoniy resurslar "TREST" AJ samaradorligini belgilovchi eng muhim omillardan biri hisoblanadi. Korxona qanchalik zamonaviy texnologiyalarga ega bo'lmasin, uning muvaffaqiyati ko'p jihatdan xodimlarning malakasi, motivatsiyasi va sadoqatiga bog'liq. Shuning uchun samarali menejment tizimi xodimlarning salohiyatini to'liq ochib berish va ularni kompaniya maqsadlariga erishishga yo'naltirish mexanizmlarini o'z ichiga olishi kerak.

"TREST" AJda rahbarlik uslubi boshqaruv samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Zamonaviy sharoitlarda avtoritar boshqaruv uslubi ko'pincha samarasiz bo'lib, ijodiy fikrlashni cheklaydi va xodimlar tashabbusini pasaytiradi.

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th June, 2025

Demokratik yoki ishtirokchilik rahbarlik uslubi xodimlarning qarorlar qabul qilish jarayonida ishtirokini ta'minlaydi, bu esa ularning motivatsiyasini oshiradi va ishga bo'lgan mas'uliyatini kuchaytiradi.

- Qarorlar qabul qilishda xodimlarning ishtirokini ta'minlash
- Ochiq muloqot va fikr almashish muhitini yaratish
- Ijodiy va innovatsion fikrlashni rag'batlantirish

Samarali motivatsiya tizimi moddiy va ma'naviy rag'batlantirishning optimal kombinatsiyasini o'z ichiga olishi kerak. "TREST" AJda motivatsiya tizimi xodimlarning individual ehtiyojlari va maqsadlarini hisobga olgan holda ishlab chiqilishi zarur. Bu tizim nafaqat mehnat unumdorligini oshiradi, balki xodimlarning korxonaga sadoqatini ham kuchaytiradi.

- Adolatli va shaffof moddiy rag'batlantirish tizimi
- Natijaga asoslangan mukofotlash
- Kasbiy o'sish va shaxsiy rivojlanish imkoniyatlari
- Ijtimoiy kafolatlar va qo'shimcha imtiyozlar

Zamonaviy menejment nazariyasi xodimlarni korxonaning eng qimmatli aktivlaridan biri sifatida ko'radi. "TREST" AJ boshqaruv tizimida insoniy munosabatlar maktabi tamoyillarini qo'llash va xodimlarning ehtiyojlari va qiziqishlarini hisobga olish orqali, korxona mehnat resurslaridan yanada samaraliroq foydalanishi mumkin. Zamonaviy yondashuvlar orasida koaching, mentorlik va "agile" metodologiyasi kabi usullar alohida ahamiyatga ega.

- Xodimlarning o'z salohiyatini ro'yobga chiqarish imkoniyatlarini yaratish
- Jamoa ruhi va hamkorlik madaniyatini shakllantirish
- Doimiy o'qitish va rivojlantirish imkoniyatlarini ta'minlash

Xodimlarning qoniqish darajasi va menejment samaradorligi o'rtasida bevosita bog'liqlik mavjud. Qoniqish hosil qilgan xodimlar ko'proq tashabbuskor bo'ladilar, kompaniya qadriyatlarini o'zlashtirishadi va natijalarni yaxshilash uchun qo'shimcha kuch sarflaydilar. Shuning uchun "TREST" AJ rahbariyati muntazam ravishda xodimlarning qoniqish darajasini o'rganib borishi va uni oshirish uchun zarur choralar ko'rishi muhimdir.

Xodimlarning kasbiy rivojlanishi va malakasini oshirish ham boshqaruv samaradorligiga ta'sir ko'rsatuvchi muhim omillardan biridir. "TREST" AJ doimiy

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th June, 2025

o'qitish va rivojlantirish dasturlarini joriy etishi, xodimlarning kasbiy o'sishi uchun imkoniyatlar yaratishi zarur. Bu nafaqat korxona raqobatbardoshligini oshiradi, balki xodimlarni jalb qilish va ushlab qolish imkoniyatini ham kengaytiradi.

"TREST" AJ uchun insoniy resurslarga e'tibor - bu nafaqat ijtimoiy mas'uliyat, balki biznesni rivojlantirish strategiyasining muhim qismidir. Xodimlarning bilim va ko'nikmalari, ularning motivatsiyasi va sadoqati korxona muvaffaqiyatining asosiy omillari hisoblanadi.

Zamonaviy bozor sharoitlarida texnologik rivojlanish va innovatsiyalar "TREST" AJ raqobatbardoshligini ta'minlash va boshqaruv samaradorligini oshirishning eng muhim omillaridan hisoblanadi. Texnologik modernizatsiya va innovatsion yechimlarni joriy etish nafaqat ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtiradi, balki boshqaruv qarorlarini qabul qilish sifatini ham yaxshilaydi.

"TREST" AJda ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish orqali mehnat unumdorligini oshirish, mahsulot sifatini yaxshilash va ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish mumkin. Zamonaviy uskunarlar va texnologiyalarni joriy etish resurslardan yanada samaraliroq foydalanish, energiya tejamkorligini oshirish va ekologik xavfsizlikni ta'minlash imkoniyatlarini yaratadi.

- Energiya tejaydigan uskunarlar va texnologiyalarni joriy etish
- Ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va robotlashtirish
- Sifatni nazorat qilishning zamonaviy tizimlarini qo'llash
- Chiqindilarni kamaytirish va qayta ishlash texnologiyalarini o'zlashtirish

Innovatsiyalar nafaqat mahsulot va xizmatlarni takomillashtirish, balki boshqaruv jarayonlarini ham optimallashtirish imkonini beradi. "TREST" AJ uchun innovatsion faoliyatni rag'batlantirish, xodimlarning ijodiy salohiyatini ochish va yangi g'oyalarni izlash muhim vazifa hisoblanadi. Innovatsion menejment korxonaning o'zgaruvchan bozor sharoitlariga moslashish qobiliyatini oshiradi.

- Innovatsion g'oyalarni qo'llab-quvvatlash tizimini yaratish
- Ilmiy-texnik ishlanmalarni tijoratlashtirish mexanizmlarini ishlab chiqish
- Xodimlarning innovatsion faoliyatini rag'batlantirish
- Tashqi innovatsion infratuzilma bilan hamkorlik qilish

Axborot texnologiyalari va raqamlashtirish "TREST" AJ boshqaruv samaradorligini oshirishning kuchli vositasi hisoblanadi. Zamonaviy axborot

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th June, 2025

tizimlari ma'lumotlarni to'plash, tahlil qilish va qayta ishlash jarayonlarini avtomatlashtiradi, bu esa qarorlar qabul qilish tezligi va sifatini oshiradi. Raqamli transformatsiya jarayonlari korxonaning barcha bo'g'inlarini qamrab olishi va strategik rivojlanish dasturi bilan bog'langan bo'lishi kerak.

- Korxona resurslarini boshqarish tizimlari (ERP) joriy etish
- Katta ma'lumotlar (Big Data) va sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish
- Bulutli texnologiyalar va mobil ilovalarni rivojlantirish
- Kiberxavfsizlik darajasini oshirish

Texnologik rivojlanish va innovatsiyalar sohasida "TREST" AJ uchun muhim vazifalardan biri - bu raqamli strategiyani ishlab chiqish va uni amalga oshirish hisoblanadi. Bunday strategiya korxonaning barcha bo'limlarini qamrab olishi va biznes-jarayonlarni optimallashtirish, xarajatlarni kamaytirish, mahsulot va xizmatlar sifatini oshirish imkoniyatlarini yaratishi kerak.

Texnologik va innovatsion rivojlanish bo'yicha quyidagi yo'nalishlarga e'tibor qaratish tavsiya etiladi (1-rasm):

1 – rasm. Texnologik va innovatsion rivojlanish bo'yicha yo'nalishlar

Texnologik innovatsiyalarni joriy etish jarayoni kompleks yondashuvni talab etadi. Bu jarayon texnologik audit o'tkazish, rivojlanish ustuvor yo'nalishlarini aniqlash, investitsion dasturlarni shakllantirish, xodimlarni o'qitish va yangi tizimlarni joriy etishni o'z ichiga olishi kerak. Innovatsion faoliyatni samarali tashkil etish uchun "TREST" AJ maxsus bo'linma yoki ishchi guruh tuzishi, shuningdek, innovatsion loyihalarni baholash va ularni moliyalashtirish mexanizmlarini ishlab chiqishi maqsadga muvofiq.

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th June, 2025

XULOSA VA TAKLIFLAR

Samaradorlikka ijobiy ta'sir ko'rsatuvchi asosiy omillar qatoriga quyidagilarni kiritish mumkin: korxonaning moliyaviy barqarorligi, yuqori malakaga ega kadrlar mavjudligi, aniq belgilangan biznes-jarayonlar, ishlab chiqarish quvvatlarining yetarliligi va sifatli mahsulot ishlab chiqarish tajribasi. Bu omillar "TREST" AJning barqaror rivojlanishi va bozordagi raqobatbardoshligi uchun mustahkam zamin yaratadi.

Boshqaruv samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatuvchi asosiy omillar esa quyidagilarni o'z ichiga oladi: axborot tizimlari rivojlanish darajasining pastligi, innovatsion faoliyatning yetarli darajada rag'batlantirilmaslgi, ayrim bo'limlar o'rtasidagi kommunikatsiya muammolari, qarorlar qabul qilish jarayonining markazlashganligi va boshqaruv tizimining o'zgarishlarga sekin moslashuvi. Bu omillar korxona faoliyati samaradorligini oshirish va raqobatbardoshligini kuchaytirish yo'lidagi to'siqlar hisoblanadi.

1. Tashkiliy tuzilmani takomillashtirish - boshqaruv tizimining moslashuvchanligini oshirish, bo'limlar o'rtasidagi gorizontaal aloqalarni kuchaytirish, loyiha boshqaruvi tamoyillarini joriy etish.
2. Axborot tizimlari va raqamlashtirishni rivojlantirish - ERP tizimini joriy etish, biznes-tahlil vositalarini rivojlantirish, ma'lumotlar bazalari integratsiyasini ta'minlash.
3. Xodimlarni boshqarish tizimini takomillashtirish - motivatsiya tizimini qayta ko'rib chiqish, kadrlar malakasini oshirish dasturlarini ishlab chiqish, iqtidorli xodimlarni jalb qilish va ushlab qolish mexanizmlarini yaratish.
4. Innovatsion faoliyatni rag'batlantirish - innovatsion g'oyalarni qo'llab-quvvatlash tizimini yaratish, xodimlarning innovatsion faolligini rag'batlantirish, tashqi innovatsion infratuzilma bilan hamkorlikni kuchaytirish.

Boshqaruv mexanizmlarini zamonaviylashtirish dasturi quyidagi yo'nalishlarda amalga oshirilishi maqsadga muvofiq:

- Strategik boshqaruv samaradorligini oshirish - strategik rejalashtirish tizimini takomillashtirish, strategiyani amalga oshirish mexanizmlarini ishlab chiqish, strategik nazorat tizimini rivojlantirish.

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th June, 2025

- Qarorlar qabul qilish tizimini optimallashtirish - qarorlarni ishlab chiqish va qabul qilish jarayonlarini tezlashtirish, qarorlar qabul qilish uchun axborot ta'minotini yaxshilash, qarorlar samaradorligini baholash mexanizmlarini ishlab chiqish.
- Biznes-jarayonlarni optimallashtirishni tashkil etish - asosiy biznes-jarayonlarni qayta ko'rib chiqish, biznes-jarayonlarni modellashtirish va optimallashtirish, biznes-jarayonlarni avtomatlashtirish.
- Risk-menejment tizimini takomillashtirish - potentsial risklarni aniqlash va baholash tizimini ishlab chiqish, risklarni minimallashtirish choralarini ko'rish, risk-menejment tizimining samaradorligini monitoring qilish.

Shunday qilib, yuqorida ko'rib chiqilgan choralar majmuasi "TREST" AJ boshqaruv samaradorligini sezilarli darajada oshirishi, korxonaning raqobatbardoshligini kuchaytirishi va uzoq muddatli barqaror rivojlanishini ta'minlashi mumkin. Tavsiyalarni amalga oshirish uchun kompleks yondashuv va bosqichma-bosqich harakat rejasi zarur. Bu jarayonda rahbariyat va xodimlarning faol ishtiroki, shuningdek, o'zgarishlarning doimiy monitoringi muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasining "Qurilish faoliyati to'g'risida"gi Qonuni. // O'RQ – 528-son, 2020 yil 27 mart.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-60-son Farmoni "2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida", 2022 yil 28 yanvar.
3. O'zbekiston Respublikasi Qurilish va uy-joy kommunal xo'jaligi vazirligining "Qurilish sohasini raqamlashtirish konsepsiyasi", 2022.
4. Azimov A.K. "Qurilish loyihalarini boshqarish va byudjetlashtirish tizimi". – Toshkent: TATU nashriyoti, 2021. – 176 bet.
5. Batirbekova A.M. "Loyiha boshqaruvida zamonaviy yondashuvlar: masalalar va yechimlar". // Moliya va hisob jurnali, №3, 2023. – B. 41–47.
6. Kerzner H. "Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling". – 13th Ed. – New York: Wiley, 2022. – 928 p.

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th June, 2025

7. Turner J.R. “Handbook of Project-Based Management”. – 4th Ed. – McGraw-Hill, 2019. – 750 p.
8. PMBOK® Guide – A Guide to the Project Management Body of Knowledge. – 7th Edition. – Project Management Institute, 2021.
9. Smith P. “Building Information Modeling (BIM) and Project Management: Benefits and Challenges”. // Procedia Engineering, Vol. 196, 2017. – P. 1025–1032.
10. O‘zbekiston Respublikasi Qurilish va uy-joy kommunal xo‘jaligi vazirligi statistik byulleteni. – Toshkent, 2023.
11. O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi. Qurilish sohasidagi rasmiy ma’lumotlar // <https://stat.uz>, 2024.